

Lovforslag nr. L 104. Fremsat den 23. februar 2005 af undervisningsministeren (Bertel Haarder)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Mere frit skolevalg inden for og over kommunegrænser)

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003, som ændret ved lov nr. 360 af 19. maj 2004, lov nr. 477 af 9. juni 2004 og lov nr. 1457 af 22. december 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 3, stk. 2, 2. pkt., ændres »og 5« til: »og 4«.

2. I § 20, stk. 2, 1. pkt., indsættes efter »21, stk. 1«: »og 2«.

3. I § 21, stk. 1, 1. pkt., indsættes efter »Kommunalbestyrelsen«: », jf. dog stk. 2,«.

4. I § 21 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»Stk. 2. Er barnet optaget i en skole i en anden kommune end bopælskommunen i medfør af § 36, stk. 3, skal der foreligge tilslutning fra bopælskommunen, før der kan ske henvisning i henhold til stk. 1.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

5. § 36, stk. 3, affattes således:

»Stk. 3. Forældre har krav på, at deres barn optages i en folkeskole efter eget valg i bopælskommunen eller i en anden kommune, under forudsætning af, at det kan ske inden for de rammer, kommunalbestyrelsen i skolekommunen har fastsat i henhold til § 40, stk. 2. Det samme gælder, hvis forældrene ønsker, at barnet skifter skole under skoleforløbet herunder til distriktskolen. Hvis det ikke er muligt at imødekomme alle ønsker om optagelse i en anden skole end distriktskolen, sker optagelse efter retningslinjer fastsat af kommunalbestyrelsen i skolekommunen for, hvilke børn der skal optages først.«

6. § 36, stk. 4, ophæves.

Stk. 5-7 bliver herefter stk. 4-6.

7. I § 36, stk. 5, der bliver stk. 4, affattes 2. pkt. således:

»Dette gælder tillige elever, der flytter til en anden bopæl under skoleforløbet.«

8. § 36, stk. 7, der bliver stk. 6, affattes således:

»Stk. 6. Undervisningsministeren fastsætter regler om bopælskommunens betaling til skolekommunen, hvis forældrene benytter sig af valg af folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen, jf. stk. 3 og 4. Reglerne finder anvendelse, hvis kommunerne ikke indgår anden aftale herom.«

9. Efter § 36, stk. 7, der bliver stk. 6, indsættes som stk. 7:

»Stk. 7. Forældrene har krav på, at deres barn optages i en skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4, ved den skole, hvor barnet er optaget, hvis der er etableret en skolefritidsordning, og der er plads i denne. Tilsvarende krav har forældre, hvis barn er optaget i distriktskolen efter stk. 2, eller hvis eleven forbliver i en folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen. Undervisningsministeren fastsætter regler om bopælskommunens betaling til skolekommunen, hvis barnet optages i en skolefritidsordning ved den valgte skole, jf. stk. 3 og 4. Reglerne finder anvendelse, hvis kommunerne ikke indgår anden aftale herom.«

10. § 50, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Kommunalbestyrelsen opkræver betaling af forældre til børn, der er optaget i en skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4. Vælger forældre-

ne en folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen med tilhørende skolefritidsordning i henhold til § 36, stk. 3 og 7, betaler forældrene til skolekommunen dennes takst for skolefritidsordningen, dog betales bopælskommunens takst, hvis denne er højest. Kommunalbestyrelsen yder søskendetilskud til familier med mere end et barn i skolefritidsordninger, daginstitutioner m.v. og hel eller delvis fripladstilskud under hensyn til forældrenes økonomiske forhold, eller hvor sociale eller pædagogiske forhold gør sig gældende. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes regler om kommunens tilskud til brug for dagtilbud til børn, forældrenes egenbetaling og fripladstilskud m.v. finder anvendelse ved ydelse af hel eller delvis fripladstilskud.«

11. § 51, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelser om søskendetilskud og fripladstilskud i henhold til § 50, stk. 2, kan indbringes for det sociale nævn efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.«

12. I § 51, stk. 6, ændres »§ 21, stk. 2,« til: »21, stk. 3,«.

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2005.

Stk. 2. Bekendtgørelse nr. 641 af 28. juli 1993 om skolegang i en anden kommune end bopælskommunen forbliver i kraft for de elever, der før skoleåret 2005/06 er optaget eller forblevet i en skole i medfør af disse regler.

Stk. 3. Undervisningsministeren fremsætter forslag om revision af loven senest i folketingsåret 2007/08.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Baggrunden for lovforslaget

Undervisningsministeren fremsatte den 4. november 2004 forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Mere frit skolevalg inden for og over kommunegrænser). Lovforslaget blev 1. behandlet den 19. november 2004, jf. Folketingstidende 2004/05 (1. samling) Tillæg A 2365, A 2376, jf. FF 1519. Lovforslaget nåede ikke at blive færdigbehandlet inden der blev udskrevet folketingsvalg.

Nærværende lovforslag er en genfremsættelse af ovennævnte lovforslag, idet der dog er ændret i § 1, nr. 10, som følge af vedtagelse af lov nr. 1457 af 22. december 2004 om ændring af lov om folkeskolen (Fripladstilskud i skolefritidsordninger af økonomiske, sociale eller pædagogiske grunde), og i § 2 er det nu entydigt præciseret, at lovforslagets ikrafttrædelsestidspunkt er den 1. august 2005.

Med dette lovforslag udvides forældrenes ret til at vælge folkeskole for deres børn. Mere frit valg af folkeskole giver forældrene bedre mulighed for at påvirke og øve indflydelse på folkeskolen og frit valg sikrer, at der er noget at vælge imellem – også i valget mellem folkeskole og en fri grundskole. Øget frit valg af folkeskole kan dertil være med til at lette hverdagen for en række børnefamilier.

Valg af den lokale skole vil fortsat være det foretrukne valg for langt de fleste forældre, men tilknytningen til den lokale skole og nærmiljøet er i disse år under forandring. For nogle forældre vil valg af skole i f.eks. nabokommunen eller en skole i den kommune, hvor deres arbejdsplads befinder sig, være den løsning, der bedst passer til familiens og barnets behov. Med lovforslaget ønsker regeringen at imødekomme disse behov begrundet i den enkelte families situation og ønsker.

Regeringen ønsker at udvide det enkelte menneskes valgmuligheder, og frihed til selv at vælge er en hjørnesten i regeringens moderniseringsprogram. Frit valg er en imødekommelse af borgernes ønske om selv at kunne påvirke deres levevilkår, og valgmulig-

heder i folkeskolen giver større tilfredshed og fremmer engagement i skolen hos forældrene. Et valg der kan understøttes af, at skoler nu skal offentliggøre oplysninger om uddannelsens indhold og kvalitet på internettet. Regeringen har med lovgivningen taget skridt til at sikre en udbredelse af frit valg på centrale velfærdsområder og nu også i folkeskolen.

Regeringen og partierne bag folkeskoleforliget af 14. november 2002 (Venstre, Det Konservative Folkeparti, Socialdemokraterne og Dansk Folkeparti) har indgået aftale om, at forældrenes ret til at vælge folkeskole for deres børn skal udvides. Der er i tilknytning hertil aftalt, at dette lovforslag skal tages op til revision i folketingsåret 2007-08 med henblik på at vurdere lovens samlede virkninger, herunder med særligt fokus på sammenhængen mellem frit valg og kommunernes integrationsarbejde samt indsatsen mod ghet-todannelse.

Regeringen fremsatte den 12. januar 2005 forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Styrket undervisning i dansk som andetsprog, herunder med udvidet adgang til at henvise tosprogede elever til andre skoler end distriktsskolen) (lovforslag nr. L 161). Lovforslaget nåede ikke at blive behandlet i Folketinget, før der blev udskrevet folketingsvalg. Regeringen agter at genfremsætte lovforslaget, der i relation til dette lovforslag indebærer, at forældre til tosprogede elever med et sprogstøttebehov vil kunne henvises til skolegang på en bestemt skole, og derved ikke kan gøre krav på optagelse i distriktsskolen eller en skole efter eget valg, så længe dette sprogstøttebehov gør sig gældende.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Frit valg af folkeskole

Med lovforslaget får forældrene krav på, at deres barn optages i en folkeskole efter eget valg i bopælskommunen eller i en anden kommune, hvis der er plads på den ønskede skole. I forhold til de gældende bestemmelser gøres frit valg obligatorisk for kommunerne og retten til valg af skole udvides til at omfatte

valg af folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen. Valg af den enkelte skole kan ikke længere afvises ud fra en pædagogisk vurdering af skolelederen på den ønskede skole.

Den ønskede skole skal således ikke længere erklære sig villig til at optage barnet. Der kan med lovforslaget alene gives afslag på optagelse, hvis kommunalbestyrelsens rammer for skolens kapacitet umuliggør optagelse. Den gældende bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen i skolekommunen fastsætter skolestrukturen, herunder antallet af skoler og hver enkelt skoles omfang samt rammer for klassesammenlægning, herunder den maksimale klassestørrelse inden for det lovfæstede maksimum på 28 elever med mulighed for udvidelse til 30 i særlige tilfælde, opretholdes således uændret.

Ved siden af retten til frit skolevalg opretholdes forældrenes ubetingede ret til at barnet optages i distriktsskolen, og kommunalbestyrelsen skal fastlægge en kapacitet på distriktsskolen, så alle børn bosiddende i distriktet kan optages i distriktets skole. For alt skolevalg gælder dog fortsat uændret, at elevens særlige behov, f.eks. for specialundervisning eller optagelse i modtagelsesklasse, betinger valget af skole.

Retten til frit skolevalg indebærer ikke egenbetaling for borgerne.

2.2. De nærmere retningslinjer for optagelse

Den enkelte kommunalbestyrelse skal fastsætte retningslinjer for, hvordan optagelsen skal foregå, når der er flere ansøgere end pladser inden for den skolekapacitet, kommunalbestyrelsen har fastsat for de enkelte skoler. Sådanne retningslinjer skal bygge på objektive kriterier som f.eks. afstands- eller søskendekriterier mv. Ud fra de af kommunalbestyrelsen fastsatte retningslinjer træffes afgørelse om, i hvilken prioritet eleverne optages på den ønskede skole. Kommunalebestyrelsens beslutninger om skolekapacitet og de fastsatte retningslinjer for optagelse skal fremgå af bilaget til kommunens styrelsesvedtægt for skolevæsenet.

2.3 Retten til at forsætte skolegang og retten til skoleskift

Den eksisterende ret til at forblive i en bestemt skole ved flytning inden for kommunen eller til en anden kommune fortsætter uændret.

Forældrenes ret til at få deres barn optaget i en folkeskole efter eget valg gælder tilsvarende ved ønske om skoleskift under skoleforløbet.

2.4 Befordring

Vælger forældrene en anden skole end distriktsskolen i bopælskommunen eller en skole i en anden kommune, får valget den betydning, at bopælskommunen henholdsvis skolekommunen ikke er forpligtet til at yde fri befordring i henhold til reglerne herom.

Kommunalbestyrelsen kan dog, bl.a. hvis den ønsker at fremme et frit valg eller et særligt søgemønster, yde helt eller delvis fri befordring efter egen beslutning herom.

2.5 Skolefritidsordning

Folkeskolen kan tilbyde børn optagelse i en skolefritidsordning, hvis børnene er optaget i skolen eller har nået den alder, hvor de tidligst vil kunne optages i børnehaveklassen. En skolefritidsordning er en del af en folkeskole og modtager normalt børn fra skolens yngste klasser som alternativ til et dagtilbud i henhold til serviceloven.

Vælger forældrene en anden folkeskole end distriktsskolen inden for kommunens grænser eller en folkeskole i en anden kommune, får eleven med lovforslaget ret til at blive optaget i en skolefritidsordning på den valgte skole, hvis der i tilknytning til skolen er etableret en skolefritidsordning, og der er ledig kapacitet. Med lovforslaget sikres det også, at elever kan fortsætte i et skolefritidsordningstilbud i situationer, hvor forældrene har valgt at lade barnet forblive i en folkeskole efter flytning til en anden kommune.

3. Henvisning til relevante numre af Folketingstidende

Der henvises til lov nr. 435 af 13. juni 1990 (lovforslag L 203) om ændring af lov om folkeskolen, jf. Folketingstidende 1989-90. Folketingets Forhandlinger spalte 7189-7191, 7928-7858, 10567, 11209, Tillæg A spalte 5183, Tillæg B 1609 og Tillæg C spalte 1015 samt lov nr. 509 af 30. juni 1993 om folkeskolen (lovforslag L 270), jf. Folketingstidende 1992-93, Folketingets Forhandlinger spalte 8590, 9038, 11184, 11475, Tillæg A spalte 8905, Tillæg B spalte 1955 og Tillæg C spalte 1547.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Forslaget skønnes for kommunerne samlet at kunne gennemføres udgiftsneutralt, da en kommune kan afvise et ønske om frit skolevalg med henvisning til kapacitetsmangel. De øgede krav til den kommunale skole- og kapacitetsplanlægning, der evt. vil kunne være en konsekvens af et øget frit valg, vil være marginale og kan sidestilles med, at en ikke ubetydelig del

af de skolesøgende børn i dag optages i en fri grundskole. De af ministeren nærmere fastsatte regler om bopælskommunens betaling til skolekommunen, hvis forældrene benytter sig af valg af folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen, vil have som udgangspunkt, at kommunerne frivilligt indgår aftaler om afregningen hinanden imellem. I det omfang kommunerne ikke kan blive enige om en aftale herom, vil bopælskommunens betaling til skolekommunen for almindelig undervisning svare til den nugældende ordning om betaling ved skolegang i en anden kommune end bopælskommunen, jf. § 1, nr. 8. Der er indledt forhandlinger med de kommunale organisationer om forslaget økonomiske og administrative konsekvenser, herunder om en marginal administrativ belastning.

5. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

6. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Lovforslaget skønnes ikke at indebære økonomiske konsekvenser	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter	

7. De administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslaget har været sendt til høring hos følgende: Amtsrådsforeningen, Forbundet for Pædagoger og Klubfolk (BUPL), Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Skolelederforening, Danmarks Lærerforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Danske Skoleelever, De Samvirkende Invalideorganisationer, Det Centrale Handicapråd, Dokumentations- og Rådgivningscentret om Racediskrimination, Frederiksberg Kommune, Frie Grundskolers Fællesråd, Frie Grundskolers Lærerforening, Grundskolerådet, Institut for Menneskerettigheder, KL, Københavns Kommune, Landsforbundet af Voksen- og Ungdomsundervisere, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere, Landsforeningen for Opholdssteder og Skole- og behandlingstilbud, Landsorganisationen i Danmark, Rådet for Etniske Minoriteter, Skole- og Samfund, Ungdomsringen, Ungdomsskolernes Udviklingscenter.

*Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser**Til § 1*

Til nr. 1

Forslaget er en konsekvensændring som følge af ændringerne i § 36.

Til nr. 2-4

Forslagene tydeliggør, at der er tale om en undtagelse fra hovedreglen i stk. 1 om, at skolekommunen foretager henvisning til vidtgående specialundervisning.

Den foreslåede nye § 21, stk. 2, medfører, at når forældrene i henhold til § 36, stk. 3, har foretaget et valg af en folkeskole i en anden kommune end i bopælskommunen, skal der foreligge tilslutning fra bopælskommunen til skolekommunens beslutning om henvisning af barnet til vidtgående specialundervisning. Forældrene vil som i dag kunne klage til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning over afgørelsen eller over, at der ikke træffes en afgørelse.

Til nr. 5 og 6

Forslaget medfører, at forældrene får frit valg af folkeskole, hvis der er ledig kapacitet på skolen. Forslaget rummer følgende:

Hvis eleven skal modtage specialundervisning i en specialklasse mv. eller skal optages i en modtagelsesklasse, begrænses det frie valg af, om der er et sådant relevant tilbud på den ønskede skole, og om der er plads i ordningen.

Kommunalbestyrelsens ret til at fastsætte regler for skolestrukturen, herunder antallet af skoler, og hver enkelt skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning og rammer for klasseskolen mv., jf. folkeskolelovens § 40, stk. 2, ændres ikke af forældrenes frie valg af folkeskole. Et ønske om valg af anden skole end distriktsskolen kan således afslås, i det omfang skolekapaciteten og de nærmere retningslinjer for optagelse ikke muliggør optagelse.

Hvis forældre ønsker at foretage et nyt skolevalg - et skoleskift - for deres barn, vil de også være omfattet af reglerne om frit valg til at vælge ny skole under forudsætning af, at der er plads på den ønskede skole.

Hvis forældrene har valgt en anden skole end distriktsskolen, herunder en fri grundskole eller efterskole, og efterfølgende ønsker at barnet optages i distriktsskolen, har barnet ikke ubetinget ret til at blive optaget på distriktsskolen. Optagelsen vil i lighed med reglerne om frit valg afhænge af de nærmere retningslinjer og skolens kapacitet.

Bestemmelsen medfører, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvordan optagelse skal finde sted, hvis der er flere ansøgere, end der er ledige pladser. Retningslinjerne skal bygge på objektive kriterier. Det betyder f.eks., at skolekommunen vil kunne reservere enkelte pladser til tilflyttere til skoledistrikter.

Andre objektive kriterier, der vil kunne anvendes, når børn bosiddende i distriktet er optaget, er f.eks.:

- a) Kommunens egne borgere går forud for borgere fra andre kommuner.
- b) Søskende til elever på skolen går forud for andre/eller
- c) Nærmereboende går forud for fjernereboende.
- d) Lodtrækning i det omfang, objektive hensyn ikke fører til en prioritetsorden.

Som følge af de nye bestemmelser ophæves bestemmelsen om, at skolen skal erklære sig villig til at optage en elev, hvis der ønskes en anden skole end distriktsskolen, eller hvis eleven ønsker at skifte skole under skoleforløbet.

Den enkelte skole kan ikke ud fra pædagogiske hensyn give et afslag til en elev, hvis der er plads i den ønskede skole inden for de rammer, der er fastsat af kommunalbestyrelsen.

Til nr. 7.

Med ændringen lovfæstes, at alle elever har ret til at fortsætte skolegangen i den skole, hvor de er optaget, uanset om eleven skifter bopæl inden for kommunen eller flytter til en anden kommune. Retten til at forblive i en folkeskole ved flytning til anden kommune er i dag reguleret i bekendtgørelse nr. 641 af 28. juli 1993 om skolegang i en anden kommune end bopælskommunen, der bortfalder.

Til nr. 8

Med bestemmelsen gives der hjemmel til, at undervisningsministeren fastsætter regler om bopælskommunens betaling til skolekommunen ved frit valg over kommunegrænsen. Reglerne finder anvendelse, hvis der ikke indgås en aftale mellem kommunerne om betalingen.

De nærmere regler vil blive udformet efter forhandling med de kommunale organisationer og vil tage udgangspunkt i de gældende regler om betaling ved skolegang i en anden kommune end bopælskommunen.

Indgås der ikke anden aftale mellem kommunerne vil de nærmere regler fastslå, hvad angår den almindelige undervisning, at bopælskommunens betaling til skolekommunen udgør bopælskommunens gennemsnitlige udgift pr. folkeskoleelev, dog højest et beløb svarende til skolekommunens tilsvarende udgifter. De

nærmere regler vil blive udformet tilsvarende, hvad angår den mellemkommunale afregning for børn optaget i en skolefritidsordning.

Ved almindelig specialundervisning i specialklasser og lign. vil bopælskommunens betaling til skolekommunen udgøre den faktiske udgift forbundet med elevens undervisning, og det vil blive forudsat, at der indgås en nærmere konkret aftale herom kommunerne imellem. De kommunale parter har tilkendegivet, at man hvad angår denne undervisning foretrækker en afregning med udgangspunkt i de faktiske udgifter, og at en sådan model vil kunne fungere i praksis. Såfremt den påtænkte model for mellemkommunal afregning for almindelig specialundervisning giver anledning til betalingsvister mellem de involverede kommuner til skade for barnets skolegang og undervisning vil undervisningsministeren ændre reglerne, så betaling fra bopælskommunen til skolekommunen sker efter en centralt fastsat tilbagefaldssats.

Ved vidtgående specialundervisning i henhold til § 21, stk. 2, vil de nærmere regler fastslå, at bopælskommunen betaler det kommunale takstbeløb for vidtgående specialundervisning til amtskommunen.

Til nr. 9

Forældre får krav på, at deres barn optages i en skolefritidsordning ved den folkeskole, hvor det bliver optaget, hvis der er plads i denne. Eleven får tillige ret til at forblive i skolefritidsordningen ved sin folkeskole, hvis familien flytter til en anden kommune. De nærmere regler for mellemkommunal afregning vil blive udformet efter forhandlinger med de kommunale organisationer.

Til nr. 10 og 11

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes regler med hjemmel i lov om social service om kommunernes tilskud til brug for dagtilbud til børn, forældrenes egenbetaling mv. finder anvendelse ved beregningen af søskendetilskud og fripladstilskud. Med lov nr. 1457 af 22. december 2004 om ændring af lov om folkeskolen er der med virkning fra den 1. januar 2005 indført fripladstilskud i SFO af økonomiske, sociale eller pædagogiske grunde som følge af finanslovsaftalen for 2005 mellem regeringen og Dansk Folkeparti. Forældrene betaler SFO-taksten som hidtil til skole-

kommunen. Dog betales bopælskommunens SFO-takst til skolekommunen, hvis denne er højere end skolekommunens. Det er skolekommunens forpligtelse at sikre en korrekt opkrævning.

Til nr. 12

Den omhandlede ændringer er en konsekvens af, at forældrene i henhold til den nye § 21, stk. 2, får mulighed for at indklage afgørelsen/den manglende afgørelse til Klagenævnet for specialundervisning. Se bemærkningerne til nr. 2-4.

Til § 2

Loven træder i kraft den 1. august 2005 og har virkning for forældrenes ønsker om optagelse af børn, der begynder skolegangen eller ønsker at skifte skole i skoleåret 2005/06 og senere.

Bekendtgørelse nr. 641 af 28. juli 1993 om skolegang i en anden kommune end bopælskommunen forbliver i kraft for de elever, der før 1. august 2005 er optaget eller forblevet i en skole i medfør af disse regler. Bekendtgørelsen bortfalder den 1. august 2015.

Løvforslaget underkastes lovovervågning. Med henblik på at vurdere lovens samlede virkninger, herunder særligt tilbagefaldsreglerne for mellemkommunal afregning og reglerne for specialundervisning, skal undervisningsministeren fremsætte forslag til revision af loven senest i folketingsåret 2007/08.

Lovens samlede virkninger følges løbende med særlig fokus på sammenhængen mellem frit valg og kommunernes integrationsarbejde samt indsatsen mod ghettodannelse. Der ses bl.a. på skolernes elevsammensætning, elevansøgninger, og der fokuseres på kommuner med mange tosprogede.

Som et særligt initiativ indsamles erfaringer fra skoler med tosprogede elever, der har gode resultater, og der iværksættes en indsats for at udbrede kendskabet til sådanne skoler, og den praksis de udøver.

Der nedsættes i Undervisningsministeriet et udvalg med repræsentanter for bl.a. de kommunale parter og Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration. Udvalget analyserer udviklingen og kan løbende afgive udtalelser. Udvalget udtaler sig forud for den foreslåede revision af loven senest i folketingsåret 2007/08.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 870 af 21. oktober 2003, som ændret ved lov nr. 360 af 19. maj 2004 og lov nr. 477 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

§ 3, stk. 2, 2. pkt.
Undervisningsministeren fastsætter regler herom og kan i den forbindelse fravige §§ 5, 7, 8, 13, 14, 16, 28, stk. 1, 29 og § 36, stk. 2 og 5.

1. I § 3, *stk. 2, 2. pkt.*, ændres »og 5« til: »og 4«.

§ 20. ...
Stk. 2. Uden for Bornholms, Frederiksberg og Københavns Kommuner påhviler det dog amtskommunen at indrette og sørge for specialundervisning af børn og unge under 18 år, der bor eller opholder sig i amtskommunen, og som vedkommende kommunalbestyrelse har henvist til amtskommunens foranstaltning, jf. § 21, stk. 1. Det samme.....

2. I § 20, *stk. 2, 1. pkt.*, indsættes efter »21, stk. 1«: »og 2«.

Stk. 3. ...

§ 21. Kommunalbestyrelsen foretager henvisning af børn og unge til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand ved amtsrådets foranstaltning, jf. § 20, stk. 2, når kommunalbestyrelsen finder, at de pågældendes udvikling stiller krav om en særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, der bedst kan imødekommes ved en amtskommunal foranstaltning. Bestemelsen....

3. I § 21, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »Kommunalbestyrelsen«: », jf. dog stk. 2,«

4. I § 21, indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:
»*Stk. 2.* Er barnet optaget i en skole i en anden kommune end bopælskommunen i medfør af § 36, stk. 3, skal der foreligge tilslutning fra bopælskommunen, før der kan ske henvisning i henhold til stk. 1.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

*Gældende formulering***§ 36. ...**

Stk. 3. Forældrene har krav på, at deres barn optages i en skole i kommunen uden for distriktet, hvis skolen erklærer sig villig hertil, og det kan ske inden for de rammer, kommunalbestyrelsen har fastsat i henhold til § 40, stk. 2. Det samme gælder, hvis forældrene fremsætter ønske om skoleskift under skoleforløbet. Hvis det ikke er muligt at imødekomme alle ønsker om optagelse på en anden skole end distriktsskolen, kan kommunalbestyrelsen fastsætte retningslinjer for, hvilke børn der skal optages først.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan træffe beslutning om, at forældrene frit kan vælge mellem distriktsskolen og andre skoler i kommunen. Hvis det ikke er muligt at opfylde alle ønsker om optagelse på en bestemt skole, fastsætter kommunalbestyrelsen retningslinjer for, hvilke børn der skal optages først.

Stk. 5. En elev, der er optaget i en skole, har ret til at fortsætte skolegangen i denne skole, jf. dog § 3, stk. 2, § 5, stk. 7, og § 22, medmindre der gennemføres ændringer i kommunens skolestruktur, eller eleven overflyttes til en anden skole i medfør af § 52. Dette gælder tillige elever, der flytter til en anden bopæl uden for distriktet.

Stk. 7. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at en elev i særlige tilfælde kan optages eller forblive i en skole i en anden kommune end bopælskommunen, herunder regler om bopælskommunens betaling til skolekommunen.

*Lovforslaget***5. § 36, stk. 3, affattes således:**

»*Stk. 3.* Forældre har krav på, at deres barn optages i en folkeskole efter eget valg i bopælskommunen eller i en anden kommune, under forudsætning af, at det kan ske inden for de rammer, kommunalbestyrelsen i skolekommunen har fastsat i henhold til § 40, stk. 2. Det samme gælder, hvis forældrene ønsker, at barnet skifter skole under skoleforløbet herunder til distriktsskolen. Hvis det ikke er muligt at imødekomme alle ønsker om optagelse i en anden skole end distriktsskolen, sker optagelse efter retningslinjer fastsat af kommunalbestyrelsen i skolekommunen for, hvilke børn der skal optages først.«

6. § 36, stk. 4, ophæves.

Stk. 5 - 7 bliver herefter stk. 4- 6.

7. I § 36, stk. 5, der bliver stk. 4, affattes 2. pkt. således:

»Dette gælder tillige elever, der flytter til en anden bopæl under skoleforløbet.«

8. § 36, stk. 7, der bliver stk. 6, affattes således:

»*Stk. 6.* Undervisningsministeren fastsætter regler om bopælskommunens betaling til skolekommunen, hvis forældrene benytter sig af valg af folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen, jf. stk. 3 og 4. Reglerne finder anvendelse, hvis kommunerne ikke indgår anden aftale herom.«

9. Efter § 36, stk. 7, der bliver stk. 6, indsættes som stk. 7:

*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 50. ...**

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen opkræver betaling af forældre til børn, der er optaget i en skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4, og yder søskendetilskud til familier med mere end et barn i skolefritidsordninger, daginstitutioner m.v. Kommunalbestyrelsen yder tillige hel eller delvis fripladstilskud under hensyn til forældrenes økonomiske forhold, eller hvor sociale eller pædagogiske forhold gør sig gældende. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes regler om kommunens tilskud til brug for dagtilbud til børn, forældrenes egenbetaling og fripladstilskud m.v. finder anvendelse ved ydelse af hel eller delvis fripladstilskud.

§ 51. ...

Stk. 4. Kommunalbestyrelsens afgørelser om søskendemoderation og om fripladser i henhold til § 50, stk. 2, kan indbringes for Det Sociale Ankenævn efter Socialministeriets bekendtgørelse om betaling for ophold i dagtilbud for børn.

»*Stk. 7.* Forældre har krav på, at deres barn optages i en skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4, ved den skole, hvor barnet er optaget, hvis der er etableret en skolefritidsordning, og der plads i denne. Tilsvarende krav har forældre, hvis barnet optages i distriktsskolen efter stk. 2, eller hvis eleven forbliver i sin folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen. Undervisningsministeren fastsætter regler om bopælskommunens betaling til skolekommunen, hvis barnet optages i skolefritidsordningen ved den valgte skole jf. stk. 3 og 4. Reglerne finder anvendelse, hvis kommunerne ikke indgår anden aftale herom.«

10. § 50, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Kommunalbestyrelsen opkræver betaling af forældre til børn, der er optaget i en skolefritidsordning, jf. § 3, stk. 4. Vælger forældrene en folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen med tilhørende skolefritidsordning i henhold til § 36, stk. 3 og 7, betaler forældrene til skolekommunen dennes takst for skolefritidsordningen, dog betales bopælskommunens takst, hvis denne er højest. Kommunalbestyrelsen yder søskendetilskud til familier med mere end et barn i skolefritidsordninger, daginstitutioner m.v. og hel eller delvis fripladstilskud under hensyn til forældrenes økonomiske forhold, eller hvor sociale eller pædagogiske forhold gør sig gældende. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes regler om kommunens tilskud til brug for dagtilbud til børn, forældrenes egenbetaling og fripladstilskud m.v. finder anvendelse ved ydelse af hel eller delvis fripladstilskud.«

11. § 51, stk. 4, affattes således:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelsens afgørelser om søskendetilskud og om fripladstilskud i henhold til § 50, stk. 2, kan indbringes for det sociale nævn efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.«

Gældende formulering

Stk. 6. Amtsrådets afgørelser i henhold til § 21, stk. 2, kan inden 4 uger fra afgørelsen meddelelse af forældrene, jf. § 54, stk. 1, indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, jf. § 51 a.

Lovforslaget

12. I § 51, *stk. 6*, ændres »§ 21, stk. 2« til: »§ 21, stk. 3,«.

Til lovforslag nr. L 104. Skriftlig fremsættelse (23. februar 2005)

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen (Mere frit skolevalg inden for og over kommunegrænser).

(Lovforslag nr. L 104).

Lovforslaget er en genfremsættelse af L 80, som blev fremsat den 4. november 2004 og 1. behandlet den 19. november 2004, men som ikke nåede at blive færdigbehandlet, inden der blev udskrevet folketingsvalg, med enkelte mindre ændringer.

Lovforslaget indebærer en udvidelse af forældrenes ret til at vælge folkeskole for deres barn.

Mere frit valg af folkeskole giver forældrene bedre mulighed for at påvirke og øve indflydelse på folkeskolen, og frit valg sikrer, at der er noget at vælge imellem – også i valget mellem folkeskole og en fri grundskole. Øget frit valg kan dertil være med til at lette hverdagen for en række børnefamilier, hvor valg af skole i f.eks. nabokommunen eller en skole i den kommune, hvor forældrenes arbejdsplads befinder sig, vil være den løsning, der passer bedst til familiens og barnets behov.

Med forslaget får forældrene krav på, at deres barn optages i en folkeskole efter eget valg i bopælskommunen eller i en anden kommune, hvis der er plads på den ønskede skole. Forældrenes ret til at få deres barn optaget i en folkeskole efter eget valg gælder tilsvarende ved ønske om skoleskift under skoleforløbet. Valg af skole i en anden kommune end bopælskommunen indebærer ikke egenbetaling for forældrene.

I forhold til de gældende bestemmelser gøres frit valg obligatorisk for kommunerne, og retten

til valg af skole udvides til at omfatte valg af skole i en anden kommune end bopælskommunen.

Den ønskede skole skal ikke længere erklære sig villig til at optage barnet, og der kan alene gives afslag på optagelse, hvis kommunalbestyrelsens rammer for skolens kapacitet umuliggør optagelse. Den gældende bestemmelse om, at kommunalbestyrelsen i skolekommunen fastsætter skolestrukturen, herunder antallet af skoler og hver enkelt skoles omfang samt rammer for klassedannelsen, opretholdes således uændret.

Ud over retten til frit skolevalg opretholdes forældrenes ubetingede ret til barnets optagelse i distriktsskolen og den eksisterende ret til at forblive i en bestemt skole ved flytning inden for kommunen eller til en anden kommune. For alt skolevalg gælder dog fortsat, at elevens særlige behov, f.eks. for specialundervisning eller optagelse i en modtagelsesklasse, betinger valget af skole.

Søger flere optagelse i en skole, end der er plads, ud fra den kapacitet kommunalbestyrelsen har fastsat for de enkelte skoler, sker optagelse ud fra retningslinjer fastsat af kommunalbestyrelsen. Sådanne retningslinjer skal bygge på objektive kriterier såsom afstands- eller søskendekriterier.

Vælger forældrene en anden skole end distriktsskolen inden for eller over kommunegrænsen, får eleven med lovforslaget ret til at blive optaget i en skolefritidsordning på den valgte skole, hvis en sådan er etableret, og der er plads i denne. Med lovforslaget sikres det også, at eleven kan fortsætte i en skolefritidsordning i situationer, hvor forældrene har valgt at lade barnet forblive i en skole ved flytning til en anden kommune.

Undervisningsministeren får med lovforslaget hjemmel til at fastsætte regler om bopælskom-

munens betaling til skolekommunen, hvis forældre benytter sig af valg af folkeskole i en anden kommune end bopælskommunen.

Lovens samlede virkninger følges løbende med særlig fokus på sammenhængen mellem frit valg og kommunernes integrationsarbejde samt indsatsen mod ghettodannelse, og efter forslaget tages loven op til revision senest i folketingsåret 2007/08.

Lovforslaget skønnes for kommunerne samlet at kunne gennemføres udgiftsneutralt. Der er optaget forhandlinger med de kommunale parter om en eventuel marginal kommunal merudgift.

Loven foreslås at træde i kraft den 1. august 2005.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med tilhørende bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.